

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 136/2015-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 18. marca 2015 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej advokátom JUDr. Jozefom Holičom, Advokátska kancelária, Lužická 7, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Tost 2/2013 z 12. februára 2013 a postupom Špecializovaného trestného súdu v Pezinku v konaní vedenom pod sp. zn. 3 T 21/2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 25. augusta 2014 doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len

„sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia základného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2 Tost 2/2013 z 12. februára 2013 a postupom Špecializovaného trestného súdu v Pezinku (ďalej len „špecializovaný trestný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 T 21/2011.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že v konaní vedenom špecializovaným trestným súdom pod sp. zn. 3 T 21/2011 je sťažovateľka spolu s ďalšími spoluobžalovanými trestne stíhaná pre skutky kvalifikované ako trestný čin porušovania predpisov o obehu tovaru v styku s cudzinou podľa § 124 ods. 2, 3 a 5 Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005 a trestný čin skrátenia dane a poistného spolupáchatelstvom podľa § 9 ods. 2 a § 148 ods. 5 Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005. Uznesením sp. zn. BB 3 Tš 32/2006 zo 4. júla 2007 špecializovaný trestný súd obžalobu proti sťažovateľke a spol. odmietol a vec vrátil na došetrenie prokurátorovi, ktorý 16. augusta 2011 podal opätovne obžalobu, ktorú však špecializovaný trestný súd uznesením sp. zn. BB 3 T 21/2011 z 1. decembra 2011 opätovne odmietol a vec vrátil prokurátorovi, ktorý proti tomuto uzneseniu špecializovaného trestného súdu podal sťažnosť, o ktorej rozhodol najvyšší súd uznesením sp. zn. 2 Tost 6/2012 z 26. júna 2012. Označeným uznesením najvyšší súd zrušil uznesenie o odmietnutí obžaloby a uložil špecializovanému trestnému súdu, aby vo veci znovu konal a rozhodol.

Špecializovaný trestný súd na verejnom zasadnutí 24. októbra 2012 uznesením sp. zn. BB - 3 T 21/2011 rozhodol o zastavení trestného stíhania sťažovateľky a spol. z dôvodu neprípustnosti trestného stíhania, pretože tak ustanovuje medzinárodná zmluva. O sťažnosti prokurátora proti tomuto rozhodnutiu špecializovaného trestného súdu rozhodol najvyšší súd uznesením sp. zn. 2 Tost 2/2013 z 12. februára 2013 tak, že napadnuté rozhodnutie zrušil a uložil špecializovanému trestnému súdu, aby vo veci znovu konal a rozhodol.

Sťažnosťou podanou ústavnému súdu sťažovateľka polemizuje so závermi najvyššieho súdu v uznesení sp. zn. 2 Tost 2/2013 z 12. februára 2013, ktorým nariadil špecializovanému trestnému súdu pokračovať v konaní o obžalobe, a tiež v tejto súvislosti poukazuje na neprimeranú dĺžku konania v tejto jej trestnej veci, apelujúc pritom na čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Sťažovateľka v sťažnosti okrem iného uviedla:

«Keď NS SR opäť v tom istom zložení senátu už sťažnosť špecificky nezamietol, musel si byť vedomý, že trestné stíhanie sa voči mojej osobe vedie tak dlho, že v iných veciach Európsky súd pre ľudské práva obdobné, takto neprimerane dlho trvajúce konania považoval za porušenie ľudských práv a základných slobôd.

Pretože u nás platí, že „na Slovensku je to tak“, možno uvažovať, že nie 6 - 7 rokov už je porušením práv, ale aby Najvyšší súd SR dňa 26.06.2012 pod č. konania 2 Tost 6/2012 zrušil uznesenie súdu I. stupňa a po 14-tých rokoch (čo je 2x prekročená lehota judikovaná ESLP) konanie nezastavil, to je nemysliteľné.

Keď odvolací súd pre Špecializovaný trestný súd nariadil vo veci konať, tak negoval a odmietol akceptovať pre SR záväznú medzinárodnú zmluvu - Dohovor, ktorý je nutné uprednostniť pred vnútroštátnou normou. Odvolací súd sa svojím rozhodnutím dostal do podozrenia zo zneužitia právomoci verejného činiteľa, pretože záväzne nariadil Špecializovanému trestnému súdu konať v rozpore s obsahom čl. 6 ods.1 Dohovoru, čo by normy vyššej právnej sily než sú normy a záväzné stanoviská NS SR po uplynutí aj niekoľko desiatok rokov od vznesenia obvinenia.

... trvajúce porušovanie práva podľa Ústavy SR a aj Dohovoru núti ÚS SR, aby zistil, že trvajúci stav porušenia práv núti, aby Špecializovaný trestný súd konal vo veci a aby svojím rozhodnutím zabránil v ďalšom porušovaní práv, pretože viac ako rok od rozhodnutia NS SR uplynul čas, počas ktorého už spoločenská nebezpečnosť sa znížila tak, že už nie je nepatrná a prípadný priestupok je premlčaný. Teda zanikla trestnosť a v takom prípade už nemožno trestné stíhanie viesť ani v konaní, v ktorom dochádza k porušeniu práv citovaných vyššie.»

Vzhľadom na uvedené sa sťažovateľka domáha, aby ústavný súd po prijatí jej sťažnosti na ďalšie konanie takto rozhodol:

„Základné právo sťažovateľky [REDAKOVANÉ] upravené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd bolo hrubo porušené rozhodnutím Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2 Tost 2/2013 zo dňa 12.02.2013 a konaním Špecializovaného trestného súdu v Pezinku v konaní vedenom pod sp, zn. 3T 21/2011.

Špecializovanému trestnému súdu Pezinok sa v konaní vedenom pod sp. zn. 3T 21/2011 prikazuje konať vo veci bez zbytočných prieťahov.

[REDAKOVANÉ] priznáva primerané finančné zadostučinenie vo výške 20.000,- € a náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 340,90 €, ktoré sú porušovatelia povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť na účet advokáta JUDr. Jozefa Holiča vedený..., a to do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu Ústavného súdu SR.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom

predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Ústavný súd v prvom rade podotýka, že podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde, je ústavný súd viazaný návrhom sťažovateľky, ktorá je v danom prípade navyše zastúpená kvalifikovaným právnym zástupcom. Viazanosť ústavného súdu návrhom sa vzťahuje zvlášť na návrh výroku rozhodnutia, ktorého sa sťažovateľka domáha. Vzhľadom na to môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľka domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorého označila za porušovateľa svojich práv (m. m. II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05, IV. ÚS 287/2011).

Vychádzajúc z petitu sťažnosti podanej prostredníctvom kvalifikovaného právneho zástupcu je jej predmetom namietané porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (i) uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 2 Tost 2/2013 z 12. februára 2013 a tiež (ii) postupom špecializovaného trestného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 T 21/2011.

1. K napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu

V súvislosti so sťažnosťou sťažovateľky proti uzneseniu najvyššieho súdu sp. zn. 2 Tost 2/2013 z 12. februára 2013 ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote (ktoré práva majú procesný charakter), nemôže dôjsť rozhodnutím konkrétneho orgánu verejnej moci, ale len jeho postupom (nečinnosťou, nesprávnym, resp. neefektívnym postupom a pod.). Z uvedeného vyplýva, že v prípadoch, ak sťažovateľ namieta porušenie tohto práva

konkrétnym rozhodnutím orgánu verejnej moci a nie jeho postupom, ústavný súd takú sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú (m. m. III. ÚS 258/05, III. ÚS 337/08, II. ÚS 724/2014).

Vzhľadom na uvedené ústavný súd sťažnosť sťažovateľky v časti smerujúcej proti uzneseniu najvyššieho súdu už po jej predbežnom prerokovaní odmietol ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

2. K napádanému postupu špecializovaného trestného súdu

Pri posudzovaní tejto časti sťažnosti sťažovateľky ústavný súd zohľadnil svoju konštantnú judikatúru, podľa ktorej poskytuje ochranu základnému právu len vtedy, ak bola sťažnosť pred ústavným súdom uplatnená v čase, keď k namietanému porušeniu označeného práva ešte mohlo dochádzať alebo porušenie v tom čase ešte mohlo trvať (m. m. I. ÚS 34/99, III. ÚS 20/00, II. ÚS 204/03, IV. ÚS 102/05). Ak v čase, keď bola sťažnosť ústavnému súdu doručená, už objektívne nemohlo dochádzať k porušovaniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy označeným postupom orgánu verejnej moci (v tomto prípade špecializovaným trestným súdom), ústavný súd sťažnosť v zásade odmietne ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je totiž to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že táto sťažnosť zohráva významnú preventívnu funkciu ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo a jeho účinky stále trvajú, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (m. m. IV. ÚS 225/05, III. ÚS 317/05, II. ÚS 67/06).

Pri výklade základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy si ústavný súd zároveň osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. I. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

Na účely posúdenia procesného stavu sťažovateľkou napádaného konania vedeného špecializovaným trestným súdom pod sp. zn. 3 T 21/2011 sa ústavný súd v rámci prípravy predbežného prerokovania sťažnosti oboznámil so stanoviskom špecializovaného trestného súdu týkajúceho sa predmetného konania, ktoré si ústavný súd vyžiadal už na účely konania o sťažnosti jedného zo spoluobžalovaných sťažovateľky v tejto trestnej veci ([REDACTED]), o ktorej ústavný súd konal pod sp. zn. II. ÚS 724/2014.

Podľa vyjadrenia špecializovaného trestného súdu po tom, ako najvyšší súd uznesením sp. zn. 2 Tost 2/2013 z 12. februára 2013 zrušil rozhodnutie špecializovaného trestného súdu o zastavení konania a vec mu vrátil na ďalšie konanie, bol spis vo veci sp. zn. 3 T 21/2011 vrátený špecializovanému trestnému súdu 12. marca 2013. Následne na hlavnom pojednávaní 9. septembra 2013 špecializovaný trestný súd uznesením podľa § 255 ods. 3 Trestného poriadku vrátil trestnú vec prokurátorovi na postup podľa § 232 a § 233 Trestného poriadku, pretože boli splnené podmienky na konanie o dohode o vine a treste (spis bol vrátený prokurátorovi 10. septembra 2013).

Dňa 19. septembra 2013 bolo špecializovanému trestnému súdu doručené dovolanie jedného zo spoluobvinených sťažovateľky, a to [REDACTED], podané prostredníctvom jeho obhajcu [REDACTED] proti uzneseniu najvyššieho súdu sp. zn. 2 Tost 2/2013 z 12. februára 2013. Špecializovaný trestný súd toto dovolanie 10. októbra 2013 zaslal ostatným stranám na vyjadrenie v lehote 30 dní. Po doručení všetkých vyjadrení (posledné vyjadrenie bolo doručené 2. decembra 2013) a spisu (spis bol špecializovanému trestnému súdu z prokuratúry postúpený 7. januára 2014) predložil špecializovaný trestný súd dovolanie najvyššiemu súdu, ktorý ho 19. marca 2014 vrátil s tým, aby špecializovaný trestný súd vyzval obhajcu [REDACTED], aby odstránil nedostatky dovolania.

Špecializovaný trestný súd zaslal výzvu 21. marca 2014 a následne vykonával úkony na účely jej doručenia, pretože obhajca [REDAKOVANÉ] nepreberal súdne zásielky. Spis bol predložený najvyššiemu súdu 19. júna 2014. Obhajca [REDAKOVANÉ] reagoval na výzvu 3. júla 2014 doručením doplneného dovolania najvyššiemu súdu, ktorý z tohto dôvodu 9. júla 2014 vrátil spis špecializovanému trestnému súdu s pokynom doručiť rovnopis doplneného dovolania procesným stranám, pričom špecializovaný trestný súd tak učinil 15. júla 2014. Právny zástupca sťažovateľky predložil vyjadrenie k dovolaniu 6. augusta 2014. Výzvu neprevzal obvinený [REDAKOVANÉ], špecializovaný trestný súd ju zaslal opakovane 8. septembra 2014 a 16. septembra 2014 aj prostredníctvom polície a 7. novembra 2014 bol spis predložený najvyššiemu súdu.

Predseda špecializovaného trestného súdu vo vyjadrení konštatoval: „... považujem za potrebné uviesť, že dňa 09.11.2013 bola vec vrátená prokurátorovi a dostala sa tak do štádia prípravného konania, teda z moci súdu. Súd v tomto smere nemohol vzhľadom na tieto skutočnosti právne relevantne pôsobiť na prokurátora, aby prípadne uzavrel s obvinenými dohodu o vine a treste alebo nie, a potom predložil Špecializovanému trestnému súdu trestný spis s návrhom na schválenie dohody o vine a treste, resp. s novou obžalobou. Preto keď sťažovateľ navrhuje, aby Špecializovanému trestnému súdu bolo prikázané vo veci konať bez zbytočných prieťahov, toto nie je možné, pretože trestná vec sa nachádza v štádiu prípravného konania. Ako bolo vyššie konštatované, prokurátor postúpil trestný spis bez akéhokoľvek jeho rozhodnutia vo veci samej v mesiaci január 2014 na Špecializovaný trestný súd z dôvodu dovolania [REDAKOVANÉ]. Podľa môjho názoru Špecializovaný trestný súd vo vzťahu k podanému dovolaniu taktiež konal v zmysle Trestného poriadku a bol povinný rešpektovať pokyny Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktoré sa týkali doručenia dovolania a najmä doručenia doplneného dovolania [REDAKOVANÉ].“

Podľa aktuálneho zistenia ústavného súdu v danej veci bolo 6. februára 2015 špecializovanému trestnému súdu doručené uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 1 Tdo V 18/2014 z 22. januára 2015, ktorým bolo odmietnuté dovolanie

obžalovaného [REDAKOVANÉ], pričom v súčasnej dobe špecializovaný trestný súd doručuje toto uznesenie najvyššiemu súdu procesným stranám a následne bude spis postúpený prokurátorovi na postup podľa § 232 a § 233 Trestného poriadku.

Podľa § 255 ods. 3 Trestného poriadku po vykonaní úkonov podľa odsekov 1 a 2 predseda senátu zistí, či prokurátor a obžalovaný nechcú uzavrieť dohodu o vine a treste. Ak sa prokurátor a obžalovaný vyjadria, že chcú konať o dohode o vine a treste, vráti vec prokurátorovi na postup podľa § 232 a § 233, len ak to navrhne prokurátor.

Z uvedeného vyplýva, že v čase podania sťažnosti (august 2014) sa predmetná trestná vec nachádzala v štádiu prípravného konania a príslušným orgánom na konanie bol prokurátor, pretože vec mu bola vrátená na konanie o dohode o vine a treste. Nevyhnutnou podmienkou tohto postupu je súhlas obžalovaného (sťažovateľky) s konaním o dohode o vine a treste. Špecializovaný trestný súd preto nemohol v čase podania sťažnosti prerokúvať vec a ani vykonávať žiadne úkony smerujúce k právoplatnému skončeniu trestného konania. Z tohto dôvodu je sťažnosť smerujúca proti postupu špecializovaného trestného súdu pri prerokúvaní veci samej zjavne neopodstatnená.

Špecializovaný trestný súd vykonával v čase podania sťažnosti úkony, ktoré súviseli s dovolaním podaným jedným z obvinených proti uzneseniu najvyššiemu súdu o zrušení rozhodnutia o zastavení trestného stíhania. Predĺženie konania v tejto fáze bolo spôsobené obhajcom obvineného [REDAKOVANÉ], ktorý podal nekvalifikované dovolanie a nepreberal výzvy zasielané na adresu sídla jeho kancelárie. Z prehľadu úkonov špecializovaného trestného súdu v tomto konaní vyplýva, že jeho postup nebol poznačený zbytočnými prieťahmi, a preto je sťažnosť aj v časti týkajúcej sa úkonov špecializovaného trestného súdu v dovolacom konaní zjavne neopodstatnená.

Keďže sťažnosť bola odmietnutá ako celok a rozhodnutie o prikázaní špecializovanému trestnému súdu konať v trestnej veci sťažovateľky, ako aj rozhodnutie o priznaní jej primeraného finančného zadosťučinenia, ako aj úhrady trov konania je viazané

na vyslovenie porušenia práva alebo slobody (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy), ústavný súd o týchto nárokoch už nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. marca 2015